

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

LÊ ANH TUẤN

**QUẢN LÝ GIÁO DỤC NẾP SỐNG VĂN HÓA CHO HỌC SINH
TRƯỜNG PHỔ THÔNG DÂN TỘC NỘI TRÚ HÒA AN,
TỈNH CAO BẰNG**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2019

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

LÊ ANH TUẤN

**QUẢN LÝ GIÁO DỤC NẾP SỐNG VĂN HÓA CHO HỌC SINH
TRƯỜNG PHỔ THÔNG DÂN TỘC NỘI TRÚ HÒA AN,
TỈNH CAO BẰNG**

**Ngành: Quản lý giáo dục
Mã số: 8 14 01 14**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: GS.TS TRẦN QUỐC THÀNH

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đề tài “**Quản lý giáo dục nếp sống văn hóa cho học sinh trường phổ thông DTNT Hòa An, tỉnh Cao Bằng**” là công trình nghiên cứu của riêng tôi; các số liệu và kết quả nghiên cứu nêu trong luận văn là trung thực.

Thái Nguyên, tháng 4 năm 2019

Tác giả luận văn

Lê Anh Tuấn

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn, tác giả đã nhận được sự giúp đỡ tận tình, tạo điều kiện thuận lợi của Ban Giám hiệu, các thầy giáo, cô giáo của Trường Đại học Sư phạm Thái Nguyên, các cấp lãnh đạo, các bạn đồng nghiệp và gia đình.

Với tình cảm chân thành, em xin trân trọng cảm ơn các thầy giáo, cô giáo Khoa Tâm lý - Giáo dục, Phòng Đào tạo bộ phận sau Đại học đã giảng dạy, hướng dẫn, giúp đỡ nhiệt tình, trách nhiệm, tạo điều kiện để em hoàn thiện Luận văn của mình.

Đặc biệt, em cũng xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến GS.TS Trần Quốc Thành - Người hướng dẫn khoa học, đã tận tình hướng dẫn em trong quá trình hoàn thành luận văn.

Ngoài ra, tác giả xin chân thành cảm ơn đến các cấp lãnh đạo Sở giáo dục và đào tạo Cao Bằng; các cán bộ quản lý, các thầy giáo, cô giáo, nhân viên và học sinh của các trường Phổ thông DTNT Hòa An đã nhiệt tình giúp đỡ tác giả trong quá trình nghiên cứu và hoàn thành đề tài.

Mặc dù rất cố gắng, song luận văn không tránh khỏi những thiếu sót. Rất mong nhận được sự góp ý chân thành của quý thầy giáo, cô giáo, các đồng nghiệp và độc giả.

Xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 4 năm 2019

Tác giả luận văn

Lê Anh Tuấn

MỤC LỤC

Lời cam đoan	i
Lời cảm ơn.....	ii
Mục lục	iii
Danh mục các bảng.....	iv
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu	2
3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu.....	2
4. Giả thuyết khoa học	3
5. Nhiệm vụ nghiên cứu	3
6. Giới hạn phạm vi nghiên cứu	3
7. Phương pháp nghiên cứu	4
8. Cấu trúc của luận văn	4
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ GIÁO DỤC VÀ QUẢN LÝ GIÁO DỤC NẾP SỐNG VĂN HÓA CHO HỌC SINH TRƯỜNG PHỔ THÔNG DÂN TỘC NỘI TRÚ	6
1.1. Tổng quan nghiên cứu vấn đề.....	6
1.1.1. Các nghiên cứu ở nước ngoài.....	6
1.1.2. Các nghiên cứu ở Việt Nam	8
1.2. Giáo dục và giáo dục nếp sống văn hóa cho học sinh.....	11
1.2.1. Nếp sống và nếp sống văn hóa	11
1.2.2. Giáo dục nếp sống văn hóa.....	17
1.3. Học sinh trường phổ thông dân tộc nội trú.....	19
1.3.1. Trường phổ thông DTNT trong hệ thống giáo dục quốc dân.....	19
1.3.2. Học sinh trường phổ thông dân tộc nội trú.....	20
1.3.3. Nếp sống của học sinh trường phổ thông dân tộc nội trú	21

1.4. Quản lý giáo dục nếp sống văn hóa của học sinh trường phổ thông dân tộc nội trú.....	23
1.4.1. Khái niệm quản lý và quản lý giáo dục nếp sống văn hóa cho học sinh dân tộc nội trú.....	23
1.4.2. Nội dung quản lý giáo dục nếp sống văn hóa cho học sinh dân tộc nội trú...	27
1.5. Các yếu tố ảnh hưởng đến quản lý giáo dục nếp sống văn hóa cho học sinh trường phổ thông dân tộc nội trú	32
1.5.1. Nhận thức và thái độ thực hiện nếp sống văn hóa của học sinh.....	32
1.5.2. Mối quan hệ của học sinh với gia đình và môi trường xã hội.....	33
1.5.3. Tác động của các chủ thể giáo dục nếp sống của học sinh	34
1.5.4. Điều kiện hỗ trợ cho việc thực hiện nếp sống văn hóa	34
Kết luận chương 1.....	35
Chương 2: THỰC TRẠNG GIÁO DỤC VÀ QUẢN LÝ GIÁO DỤC NẾP SỐNG VĂN HÓA CHO HỌC SINH TRƯỜNG PHỔ THÔNG DÂN TỘC NỘI TRÚ HÒA AN, TỈNH CAO BẰNG.....	37
2.1. Khái quát địa bàn và phương pháp khảo sát thực tiễn	37
2.1.1. Trường phổ thông dân tộc nội trú Hòa An, tỉnh Cao Bằng.....	37
2.1.2. Phương pháp và đối tượng khảo sát thực tiễn	39
2.2. Thực trạng giáo dục nếp sống văn hóa cho học sinh ở trường phổ thông dân tộc nội trú Hòa An, tỉnh Cao Bằng	40
2.2.1. Thực trạng nếp sống của học sinh	40
2.2.2. Thực trạng giáo dục nếp sống văn hóa cho học sinh.....	47
2.3. Thực trạng quản lý giáo dục nếp sống văn hóa cho học sinh ở trường phổ thông dân tộc nội trú Hòa An, tỉnh Cao Bằng.....	55
2.3.1. Nhận thức của cán bộ quản lý, giáo viên về sự cần thiết phải giáo dục nếp sống văn hóa cho học sinh	55
2.3.2. Thực trạng thực hiện các nội dung quản lý nếp sống văn hóa cho học sinh .	56

2.4. Đánh giá chung về thực trạng giáo dục và quản lý giáo dục nếp sống văn hóa cho học sinh trường phổ thông dân tộc nội trú Hòa An, tỉnh Cao Bằng.....	59
2.4.1. Những thành công và hạn chế	59
2.4.2. Những nguyên nhân của thực trạng.....	62
Kết luận chương 2.....	63
Chương 3: CÁC BIỆN PHÁP QUẢN LÝ GIÁO DỤC NẾP SỐNG VĂN HÓA CHO HỌC SINH TRƯỜNG PHỔ THÔNG DÂN TỘC NỘI TRÚ HÒA AN, TỈNH CAO BẰNG.....	65
3.1. Những nguyên tắc đề xuất các biện pháp.....	65
3.1.1. Nguyên tắc đảm bảo tính khả thi.....	65
3.1.2. Nguyên tắc đảm bảo tính đồng bộ.....	65
3.1.3. Nguyên tắc đảm bảo tính thực tiễn.....	66
3.1.4. Nguyên tắc đảm bảo tính kế thừa	66
3.2. Các biện pháp cụ thể.....	67
3.2.1. Trang bị kiến thức, kỹ năng cho cán bộ giáo viên và học sinh về giáo dục nếp sống văn hóa.....	67
3.2.2. Xây dựng và hoàn thiện quy chế quản lý học sinh trường phổ thông dân tộc nội trú	70
3.2.3. Phối hợp chặt chẽ các tổ, phòng ban trong quản lý trường học.....	72
3.2.4. Phát huy vai trò tự quản của học sinh thông qua các hoạt động của	74
3.2.5. Thực hiện công tác kiểm tra đánh giá và chế độ thi đua khen thưởng trong nhà trường	76
3.2.6. Đầu tư cơ sở vật chất phục vụ các hoạt động của học sinh nội trú	79
3.3. Mối quan hệ giữa các biện pháp.....	82
3.4. Khảo sát mức độ cần thiết và tính khả thi của các biện pháp.....	84
3.4.1. Đối tượng khảo sát.....	84
3.4.2. Cách thức tiến hành khảo sát.....	84
3.4.3. Mục đích khảo sát.....	84

3.4.4. Các biện pháp được khảo sát	85
3.4.5. Nội dung khảo sát	85
3.4.6. Kết quả khảo sát	85
Kết luận chương 3.....	89
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ	90
1. Kết luận.....	90
2. Khuyến nghị.....	92
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	95
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1. Đánh giá của học sinh về thực trạng nếp sống học sinh nội trú	40
Bảng 2.2. Thời gian dành cho tự học của học sinh	41
Bảng 2.3. Các biểu hiện nếp sống của học sinh trong học tập	42
Bảng 2.4. Các biểu hiện nếp sống của học sinh trong sinh hoạt	43
Bảng 2.5. Các biểu hiện nếp sống của học sinh trong quan hệ và ứng xử	45
Bảng 2.6. Hiệu quả các biện pháp quản lý giáo dục nếp sống cho học sinh.....	47
Bảng 2.7. Kết quả đánh giá hiệu quả quản lý xây dựng kế hoạch hoạt động giáo dục nếp sống văn hóa của ban giám hiệu nhà trường.....	50
Bảng 2.8. Đánh giá của Cán bộ quản lý và giáo viên về các biện pháp chỉ đạo giáo dục nếp sống văn hóa cho học sinh	56
Bảng 2.9. Kết quả đánh giá công tác kiểm tra đánh giá hoạt động giáo dục nếp sống văn hóa cho học sinh của lãnh đạo nhà trường	58
Bảng 2.10. Đánh giá của cán bộ quản lý và giáo viên về quản lý giáo dục nếp sống văn hóa cho học sinh trường phổ thông DTNT Hòa An.....	60
Bảng 3.1. Kết quả đánh giá tính cần thiết của các biện pháp	85
Bảng 3.2. Kết quả đánh giá tính khả thi của các biện pháp.....	86

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Giáo dục gắn liền với lịch sử loài người. Đối với nhân loại, giáo dục là phương thức bảo tồn, bảo vệ kho tàng tri thức văn hóa xã hội. Nhân dân Việt Nam vốn có truyền thống hiếu học và có nền giáo dục lâu đời, trải qua các thời kì lịch sử, cộng đồng người Việt đã tiếp thu và chọn lọc, hình thành nên đạo đức, tư tưởng văn hóa Việt Nam. Nền tảng ấy đã tạo nên bản sắc về nhân cách con người Việt Nam. Cũng như sự tồn tại của giáo dục, văn hóa xuất hiện từ khi có loài người, có xã hội. Văn hóa tồn tại khách quan và tác động vào con người sống trong nó. Nếu môi trường tự nhiên là cái nôi đầu tiên nuôi sống con người, để loài người hình thành và sinh tồn thì văn hóa là cái nôi thứ hai giúp con người trở thành “người” theo đúng nghĩa, hoàn thiện con người, hướng con người khát vọng hướng tới chân - thiện - mỹ.

Hiện nay, nhiều biểu hiện của lối sống xa lạ với đạo lý, truyền thống dân tộc xuất hiện và phát triển. Không ít các em học sinh hiện nay có biểu hiện sống buông thả, thiếu hoài bão, mờ nhạt lý tưởng, thờ ơ với bạn bè, không quan tâm tới gia đình, nhà trường và xã hội, đã quay lưng với các giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp của dân tộc. Các em học sinh trường Phổ thông DTNT Hòa An là những người được lựa chọn từ các vùng có điều kiện kinh tế đặc biệt khó khăn trong huyện Hòa An, nay đang được học tập, rèn luyện trong môi trường nhân văn, đoàn kết, đậm đà bản sắc dân tộc. Việc xây dựng nếp sống văn hóa sẽ giúp các em nhận thức sâu sắc các giá trị văn hóa nhân văn, nâng cao chất lượng học tập, rèn luyện, sinh hoạt và những hành vi giao tiếp, ứng xử, không ngừng vươn lên trong học tập cũng như hoàn thiện nhân cách, đồng thời đấu tranh với những nhận thức và hành vi lệch lạc, tiêu cực hiện nay.

Nhận thức rõ vấn đề này nhà trường đã coi trọng và tiên hành có hiệu quả các hoạt động xây dựng nếp sống văn hóa của học sinh, góp phần nâng cao chất lượng toàn diện công tác giáo dục và đào tạo. Tuy nhiên nhận thức của một số